

zijn veertien winstbewijzen om te wisselen, hetgeen gelukte.

En dan was er nog A. Smit Jzn. die dwars lag. De oud-president-commissaris van scheepswerf De Schelde te Vlissingen was via zijn nicht, gehuwd met een zoon van Henri Louis Enthoven, in het bezit gekomen van tien actions. Ook hij gaf zich uiteindelijk gewonnen. De 82-jarige schreef aan president-directeur O.S. Knottnerus: '... het ligt niet in mijn plan of op mijn weg Uw Mij., waarmee ik het steeds zooveel op had en die ik tegenover iedereen steeds betitelde als de Koning van de Beurs, moeilijkheden aan te doen. Ik ben al te oud om hierover voor de rechtbank te gaan vechten en sta mijn bewijzen af'²⁴).

Toch hadden de voormalige actions-bezitters geen slechte ruil gedaan. Eind 1927 schommelde de koers van de aandelen (met een nominale waarde van f 250) tussen de 215 en 220. Bovendien bleef tot 1932 het jaarlijks dividend op 12,5 procent gehandhaafd.

Een geslaagde operatie

Op de vergadering van 6 februari 1928 heerste er bij de commissarissen en directie grote opluchting. De 'actions-operatie' was geslaagd, nu ook het laatste winstbewijs eindelijk was ingeleverd. Het voor de afkoop benodigde half miljoen gulden werd afgeschreven van de reserve. Volgens commissaris C. van Lede was de transactie heel voordelig: twaalf procent dividend over een half miljoen was maar f 60.000, terwijl de bezitters van de actions in '26 nog zo'n f 85.000 hadden ontvangen. Van Lede had wat te vroeg gejuicht: het voordeel bleek in dat jaar later toch niet zo groot te zijn. Zich beroepend op de wet op de Dividend & Tantiëmebelasting vorderde de Inspecteur der Belastingen over 1927 ruim f 15.000 extra. De fiscus was van mening dat de aangekochte actions de jouissance waren betaald uit de reserves, gevormd uit de winst in de voorafgaande jaren. Over zo'n uitkering uit vroeger gemaakte winst was de Nederlandsch-Indische Gas-Maatschappij, alle protesten van haar kant ten spijt, belasting verschuldigd²⁵).

Met de zin: 'Het gelukte ons, alle bewijzen van deelgerechtigheid, welke in 1884 aan de oorspronkelijke concessionarissen der gasfabrieken te Batavia, Soerabaja en Semarang waren uitgereikt, in bezit te krijgen tegen afgifte van f 500.000 nominale aandelen onzer Maatschappij.' in het jaarverslag 1927, werd er afscheid genomen van de erven Enthoven met hun actions de jouissance. Een negentiende eeuwse molensteen, nog een restant uit de nalatenschap van Lodewijk Pincoffs, was eindelijk van de nek genomen.